

NEKOLIKO NAPOMENA O POMORSKOM PRAVU REPUBLIKE KOREJE

Časlav Pejović
docent Pravnog fakulteta
Podgorica

stručna informacija
primljeno (received):15.06.1992.

Republika Koreja spada među ekonomski najrazvijenije azijske zemlje i zajedno s Tajvanom, Singapurom i Hong Kongom čini tzv. "četiri azijska tigra". Ova zemlja je, također, vrlo razvijena pomorska zemlja čiji se najveći dio vanjske trgovine obavlja pomorskim putem. Ima izuzetno razvijenu brodogradnju u kojoj posljednjih godina zauzima sam svjetski vrh, velikim i modernim lukama, moćnim brodarskim poduzećima, snažno razvijenim ribarstvom itd. Obostrani je interes Republike Koreje i naše zemlje da se, nakon što su uspostavljeni diplomatski odnosi, unaprijedi i poveća trgovinska razmjena. S povećanjem trgovinske razmjene moglo bi doći do pomorskih sporova između korejskih i naših poduzeća, te da neki od tih sporova budu raspravljani pred korejskim sudovima i prema korejskom pravu. S obzirom da se u našoj zemlji vrlo malo zna o korejskom pravu, odlučili smo da onima koje bude interesiralo ponudimo prijevod s engleskog jezika V dijela Trgovačkog zakonika Republike Koreje koji nosi naslov "Pomorska trgovina", uz kratak komentar.

Trgovački zakonik Republike Koreje donesen je 1962. godine po uzoru na japanski Trgovački zakonik. Podijeljen je na pet dijelova: opće odredbe, trgovački poslovi, trgovačka društva, osiguranje i pomorska trgovina. Činjenica da je donesen po uzoru na japanski Trgovački zakonik znači, ustvari, da za posredni uzor ima njemački Trgovački zakonik. Međutim, iako je donesen po uzoru na japanski Trgovački zakonik, korejski Trgovački zakonik sadrži određene razlike u V dijelu koji nosi naslov "Pomorska trgovina" u odnosu na IV dio japanskog Trgovačkog zakonika koji ima identični naslov.

Najvažnija razlika je da se V dio korejskog Trgovačkog zakonika primjenjuje na međunarodni i na domaći prijevoz, dok se IV dio japanskog Trgovačkog zakonika primjenjuje isključivo na domaći prijevoz i samo neke odredbe se *mutatis mutandis* primjenjuju na međunarodni prijevoz, koji je reguliran posebnim zakonom donesenim na osnovu Briselske konvencije o teretnici, 1924. Tako je u pogledu sadržaja i strukture korejski Trgovački zakonik bliži njemačkom nego japanskom Trgovačkom zakoniku.

Navest ćemo neke odredbe V dijela korejskog Trgovačkog zakonika koje smatramo najinteresantnijim i najvažnijim.

Prema čl.740. i 741, Zakonik se primjenjuje isključivo na pomorske trgovačke brodova, a ne primjenjuje se na čamce i brodove na vesla.

U čl.743. sadržana je odredba kojoj se prijenos prava na brodu ne može isticati prema trećim osobama ako nije upisan i ako ta činjenica nije unesena u certifikat o državnoj pripadnosti broda.

Materija ograničenja odgovornosti vlasnika broda regulirana je u čl.746-751. Ove odredbe se baziraju na Konvenciji o ograničenju odgovornosti vlasnika pomorskih brodova iz 1924. godine.¹ U ovom dijelu korejsko pravo se značajno razlikuje od japanskog, budući da je u Japanu 1982. godine donesen poseban zakon koji regulira ovu materiju i koji se bazira na Konvenciji o ograničenju odgovornosti vlasnika brodova iz 1976. godine

Odredbe o suvlasništvu na brodu (čl.753-764), zakupu broda (čl.756-766) i zapovjedniku (čl.767-779) redigirane su po uzoru na odgovarajuće odredbe koje sadrži japanski zakonik.

Dio koji regulira prijevoz tereta (čl.787-790) predstavlja mješavinu odredbi preuzetih iz japanskog Trgovačkog zakonika i odredbi koje su rađene po uzoru na Briselsku konvenciju o teretnici. Republika Koreja nije ratificirala ovu Konvenciju, već je neke njezine odredbe inkorporirala u tekst Zakonika. Međutim, u Zakoniku su izostavljene neke značajne odredbe Konvencije o teretnici. Tako npr. Zakonik ne sadrži odredbu o ograničenju odgovornosti po jedinici tereta ili koletu, niti odredbu o dokaznoj snazi teretnice, koje spadaju među najvažnije odredbe Konvencije o teretnici. Može se pretpostaviti da su

1 Opširnije v. Byong Kook Min, James West "Limitation of Shipowner's Liability under the Commercial Code of Korea", Journal of Maritime Law and Commerce. 1985, str.21.

ove praznine popunjene tumačenjima sudske prakse. Za razliku od Konvencije o teretnici, Zakonik se primjenjuje na sve prijevoze bez obzira na to da li je izdana teretnica, a vozar odgovara za štetu od preuzimanja na prijevoz od krcatelja do predaje tereta primatelju, dakle i prije ukrcaja i poslije iskrcaja (čl.787-788).

Odredbe o prijevozu putnika (čl.821-831) i zajedničkoj havariji (čl.832-842) regulirane su po uzoru su na japanski Zakonik. Kod odredbi o zajedničkoj havariji važno je napomenuti da, za razliku od York-Antwerpskih pravila, korejski Zakonik ne propisuje slučajeve zajedničke havarije, te da kontribuciju vlasnika broda u zajedničkoj havariji predstavlja vrijednost broda, polovina vozarine i iznos štete koje predstavlja zajedničku havariju koju jedan drugom snose on i vlasnik tereta (čl.833).

Odredbe o sudaru brodova (čl.843-848) se baziraju na Konvenciji o sudaru brodova iz 1910. godine, dok se odredbe o spašavanju (čl.849-860) i potraživanja na brodu (čl.864-874) temelje na japanskom Zakoniku.

Ovo bi ukratko bio sadržaj V dijela korejskog Trgovačkog zakonika. Nedostupnost korejske sudske prakse i teorije nas, nažalost, sprečavaju da se detaljnije upoznamo s korejskim pomorskim pravom. Prijevod V dijela Trgovačkog zakonika pruža barem šansu da se upozna sadržaj najvažnijeg izvora korejskog pomorskog prava.